

K O M M I S S O R I U M
for
udvalget om organiseringen af og rammerne for regeringens og centraladministrations arbejde (Demokratiudvalget)

1. Den statslige forvaltning i Danmark er organiseret på grundlag af ministerialsystemet, der bl.a. er forudsat i grundlovens § 14. Ministerialsystemet indebærer bl.a., at den enkelte minister er ansvarlig for sit ressortområde. Afgørelser mv. træffes således ikke af regeringen som kollegium, men af den enkelte fagminister. Statsministeren har en ledende stilling i regeringen, men er ikke i et retligt overordningsforhold til de øvrige ministre. Dog indtræder der under visse særlige omstændigheder en tilsynspligt for statsministeren over for en anden minister.

Det tilkommer den til enhver tid siddende regering at organisere regeringsarbejdet inden for ministerialsystemets rammer. Det er således eksempelvis op til regeringen at nedsætte og sammensætte regeringsudvalg og tilrettelægge deres arbejde, ligesom regeringen kan vælge at organisere regeringsarbejdet på andre måder.

2. Der har i de senere år, bl.a. i lyset af et antal konkrete sager, løbende været rejst en række spørgsmål om organiseringen af regeringsarbejdet, ansvarsfordelingen mellem ministre, forholdet mellem ministre og embedsmænd, de særlige rådgiveres rolle og rammerne for regeringens og embedsværkets arbejde. Debatten er bl.a. aktualiseret af Instrukskommissionens beretning og rigsretsdømmen fra december 2021, Tibetkommissionens anden beretning fra marts 2022 og Minkkommissionens beretning fra juni 2022. Endvidere har der løbende været fokus på spørgsmål om bl.a. embedsværkets bistand til ministres brug af sociale medier og til ministre, der deltager

i erhvervsclubber, ansvarsforhold og koordination i sager med flere involverede ministerier, oprettelse af politiske sekretariater, særlige rådgiveres deltagelse i regeringsudvalg mv.

3. På den baggrund nedsættes der et Demokratiudvalg. Udvalgets overvejelser skal bygge på de eksisterende regler og normer på området, herunder de statsretlige rammer i form af bl.a. ministerialsystemet, og Kodex VII med syv centrale pligter for embedsmænd i centraladministrationen samt betænkning nr. 1443/2004 om embedsmænds rådgivning og bistand.

Udvalget skal beskrive udviklingen i og rammerne for tilrettelæggelsen af regeringsarbejdet og så vidt muligt komme med retningslinjer eller anbefalinger hertil. Endvidere skal udvalget beskrive udviklingen i embedsværkets rådgivning og bistand og foretage en vurdering af behovet for at revidere eller præcisere rammerne herfor og eventuelle andre tiltag, f.eks. regulering, udarbejdelse af vejledningsmateriale eller iværksættelse af opmærksomhedsskabende initiativer.

Udvalget anmodes om som led i sit arbejde at belyse og vurdere følgende emner:

- Regeringens organisering og tilrettelæggelse af regeringsarbejdet, herunder i regeringsudvalg, samt den stigende betydning af tværgående regeringsudvalg de seneste årtier
- Organisering og tilrettelæggelse af arbejdet på tværs af ministerier og myndigheder i centraladministrationen, herunder for så vidt angår ansvarsforhold, koordination af beslutninger mv.
- Praksis og rammer for det politisk udnævnte embedsværks arbejde (særlige rådgivere mv.), herunder forholdet til det almindelige embedsværk
- Særlige rådgiveres deltagelse i regeringsudvalg og arbejdet i tilknytning hertil
- Rammerne for det almindelige embedsværks opgaver med rådgivning og bistand til ministre
- Embedsværkets lydighedspligt, bl.a. set i lyset af embedsmandspligterne om lovlighed, sandhed og faglighed, herunder embedsværkets underretningspligt samt ret og pligt til at sige fra
- Embedsværkets bistand til ministres brug af sociale medier
- Embedsværkets bistand ved ministres optrædener i partimæssige sammenhænge, f.eks. ministres deltagelse i aktiviteter i en erhvervsclub eller lignende

Udvalget skal inddrage overvejelser vedrørende arbejdsvilkårene for ministre og embedsværket i relation til bl.a. rammerne for og hastigheden af arbejdet. Udvalget skal i den forbindelse belyse, om der over de senere år er sket en ændring af vilkårene, samt overveje hvordan gældende regler og normer bedst muligt efterleves i en situation, hvor kravene til hastigheden af svar og løsninger øges.

Udvalget bør, i det omfang det er muligt og hensigtsmæssigt, inddrage og bygge på den kommende rapport fra DJØF's ekspertudvalg vedrørende politikere og embedsmænd og opdateringen af magtudredningen.

Som et særskilt spørgsmål anmodes udvalget desuden om, i lyset af Tibetkommissionens og Instrukskommissionens beretninger, at fremlægge forslag til, hvordan undersøgelses- og granskningskommissioner kan foretage retlige vurderinger af embedsmænd, der er fratrukket deres stilling i statens tjeneste. Udvalget vil eventuelt på et tidligere tidspunkt end tidspunktet for selve udvalgsberetningen kunne afgive en deludtalelse el.lign. herom.

Udvalget skal med passende mellemrum drøfte udvalgets overvejelser med Folketingets Udvalg for Forretningsordenen.

I forbindelse med offentliggørelsen af udvalgets betænkning vil der blive afholdt en offentlig høring på Christiansborg.

Udvalget sammensættes af sagkyndige inden for forfatnings- eller forvaltningsret og offentlig administration/forvaltningslære og relevante interesser mv.